

Žalm 2

Minulý týden nás Matyáš Hájek uvedl do problematiky Žalmů. Žalmy nás berou na tu samou cestu, kterou nás bere i zbytek Bible, jen zdůrazní jinou rovinu, živé prožívání víry – tu při chrámové bohoslužbě nebo veřejné slavnosti, tu v modlitební komůrce. Dietrich Bonhoeffer, protinacistický odbojář a teolog a mučedník konce druhé světové války, přirovnal modlitbu Žalmů k Božímu jazyku, který nám není úplně vlastní a který je třeba se učit, abychom mohli hovořit s Bohem. Žalmy jsou tak nejhlubším vyjádřením člověka v jeho smutku, hněvu, nenávisti, ale i vděčnosti, úžasu a chvály. Jsou ale stejně tak Božím slovem, které doprovázelo i samotného Ježíše do jeho posledního výdechu. A tak i my se spolu můžeme učit téhle Boží každodenní mluvě, jazyku, který nás má provázet všední dny. Učit se mluvit a lépe porozumět tajemství modlitby, kdo jsme my a kdo je Bůh. A tak můžeme i dnes.

Žalm 1 dal minulý předznamenání všem Žalmům. Je blaze nebo dobře se povede tomu, kdo se si oblíbil a sytí se Božím slovem. Děláme to? Pravidelně a v dostatečných - ani velkých ani malých - dávkách? To je otázka, která platí a má v nás vyvolávat případně i určitý neklid, nepokoj. Protože záleží velmi na tom, jestli ten manuál k životu, tu Boží cestu známe. A jestli ano, pak budeme jako strom, který i v časech sucha, těžkých situacích našeho života obstojí, vydrží. Navíc: Máme od Boha velký úkol a byla by doslova věčná škoda, kdybychom se toho úkolu nezhostili nejlépe, jak umíme. A tím trochu předbímám. Tedy blaze tomu, dobře je a bude tomu, kdo se nejde špatným směrem, ale v zákoně Božím rozjímá ve dne i v noci.

Víme, komu je blaze v Žalmu 1. Komu je hej v Žalmu 2? To se dozvídáme až na samém konci. Žalm 1 blahoslavenstvím začíná a ten druhý končí. Jakoby snad tyhle dva žalmy měly k sobě patřit a odkazovaly k sobě. Jakoby to blaze na začátku jedničky a na konci dvojky dělalo takové závorky. Zkrátka i dnes to bude o tom, jak dobře číst další žalmy a jak v nich smysluplně žít.

Ale nutno na úvod podotknout, že Žalm 2 je daleko tvrdší oříšek hned od pohledu. Národy a králové se bouří proti Bohu! Proti Bohu a jeho pomazanému (hebrejsky mašiach a řecky christos, Kristus). Co se to děje? Rozhodně to není dobré, protože tam, kde se člověk vzpírá Bohu, tam se stává tím svévolníkem, který je jak plevel, s kterým se hraje vítr. Hází to s ním sem a tam. Neobstojí. Takhle skončí ten, kdo nejde podle toho Božího biblického plánu. A tak to vidí i ten náš druhý Žalm: Kdo se vzpírá Bohu, kdo se snaží stavět proti Jeho moci, ten je Bohu k smíchu – i kdyby to byl snad král! Je Bohu k smíchu a navíc popouzí Hospodina, aby promluvil v hněvu a všechny vyděsil! Co řekne, co vysloví, co je tak děsivého? Co je středem žalmu a tím pádem často nejdůležitějším poselstvím?

⁶ „Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře!“

⁷ Přednesu Hospodinovo rozhodnutí. On mi řekl: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil.“

⁸ Požádej, a národy ti předám do dědictví, v trvalé vlastnictví i dálavy země.

⁹ Rozdrtíš je železnou holí, rozbiješ je jak nádobu z hlíny.“

Řešením na běsnění ve světě, na pošlapávání Božích řádů na této planetě lidmi mocnými, ale možná i těmi ostatními, je Boží pomazaný na Boží hoře v Jeruzaléme, jinými slovy izraelský král! Ten měl zbytku světa ukázat, co má být Hospodin zač! A když to nejde po dobrém, klidně i silou, kterou se zastane spravedlnosti proti zlounům, svévolníkům, hříšníkům. On bude ten, kvůli kterému budou svévolníci jako plevy hnané větrem, kvůli kterému na soudu svévolní neobstojí a půjdou do záhuby, jak zaslubuje Žalm 1. Vždyť král je Boží pomazaný, Boží syn, reprezentant vlády Hospodinovy nad světem! Dobré a spravedlivé Boží vlády! To je naděje, co? Kéž

by to takhle bylo! Kéž by tu někdo takový byl, který by Putinovi, ajatolláhovi nebo Trumpovi zatnul tipec. To by bylo, kdyby tento vládl nad světem a světu s celým izraelským národem ukazoval ty dobré Boží řády, které vedou k radostnému naplněnému životu lidí, ale i stvoření. Kde mezi vládne řád a spravedlnost, kde se člověk nemusí bát, že s ním někdo zatočí, okrade, ublíží mu. Kde vládne harmonie, pokoj. Kde je všeho dostatek. Kde se za poctivou práci dostane spravedlivá odměna, kde je čas na odpočinek. Kde se i přírodě dobře daří. Kde lidé v čele s králem žijí podle Božího dobrého manuálu. To by bylo hezké. Ale ono to tak není. A nebylo.

Izrael, který měl být světlem pro ostatní národy, světlem, které by odkazovalo na Boha a Jeho dobré řády selhal. A s ním i králové. Počínaje Saulem konče u Sidkijáše. Saul selhal evidentně, David se zdál mnohem lepším, i když sám nebyl dokonalý, za Šalomouna už to začalo skřípat a za jeho syna Jarobeáma se Boží lid rozdělil do dvou království. V severním vládlo devatenáct králů. Kolik jich bylo dobrých a spravedlivých? Nula. V judském jižním království jich bylo i se škraloupy osm. Osm z dvaceti. To také není příliš výhra. A kdo znáte biblický příběh nebo dějiny, tušíte, že to nebyl izraelský ani judský král, kdo si mohl vyskakovat. A že vlastně dějiny Izraele jsou vlastně jedním velkým zvláštním šmodrchancem přecházejícím plynule v národní katastrofu rozpadu obou království, splynutí s okolním obyvatelstvem, nebo zajetím a rozptýlením po celém tehdy známém světě. A to zásluhou tu Asyřanů, tu Babyloňanů, tu Médů a Peršanů, ale i Řeků, abychom nakonec skončili u římské okupační moci. Jinými slovy Izrael se svými králi se nestal světlem národů, který by ukazoval a odkazoval svým životem na ten Boží dobrý manuál. Přesně opačně. Izrael v čele s králi se sám stal tím, kým neměl být. Svévolníkem, zlovolníkem, hříšným, posměvačem, plevellem, který unáší vítr. Někým, kdo u soudu neobstál.

Tak tady by to člověk mohl zabalit. Ale sami židé to nezabalili. A na rozdíl od Asyřanů, Babyloňanů i Římanů se svými říšemi jsou pořád mezi námi. Proč? Protože ani Bůh to nezabalil. A už tehdy mohli Židé slyšet i slova o naději. Proroky, kteří kromě soudu zvěstovali i dobré věci. Návrat a obnovu. A sám Žalm 2 se stal kromě svědectví o lidské malosti i symbolem naděje, který se propsal i do Nového Zákona. A ten ho užívá poměrně často v souvislosti, s kým jiným než s Hospodinovým pomazaným, mašiachem, mesiášem, řecky Kristem. S ním se všechno mění.

Respektive – opravdu mění? Ježíš přichází do světa v době, kdy Izrael musí potupně snášet římskou okupaci a nadvládu. Židovské světské i náboženské špičky jsou často zkorumpované, opilé svou důležitostí a spravedlivý král Izraele z Izraele nikde. Ježíš se od svého narození dostává do sporu s vládci země. A nakonec to skončí smrtí rukou mocných. Tím se naplňují slova našeho Žalmu, že národy se bouří a králové se srocují proti Hospodinu a Jeho pomazanému. Tak to interpretovali ve Skutcích i učedníci, když se stali svědky té justiční vraždy rukou Piláta a Heroda a jim samým teklo do bot. Národy i králové země, moci světa se snaží vzdorovat Bohu a Jeho pomazanému. Ti, kteří by měli rozmnožovat život, vést své národy k pokoji a spravedlnosti vládnou mocí a zla, ba dokonce smrtí. Ale Ježíš jejich moc láme. Větší zbraní než smrtí, mocní nedisponují a Ježíš zrovna tuhle zbraň poráží. Poráží moci světa způsobem, který nikdo nečekal. Stal se tak Pánem světa, Hospodinovým pomazaným, králem Izraele, jehož moc nakonec dopadá daleko za jeho hranice.

Jak? No skrze nás. Každý z nás, z každého národa, kdo Krista následuje, kdo ve křtu s ním začal nový život, dostává v Jeho Duch to stejné pomazání kněze, aby zprostředkoval a zastupoval Boží tvář světu a opačně, proroka, který rozpoznává Boží vůli a tu předává svém okolí, mocným i bezmocným, ale dnes i krále, který vládne a zodpovědně se stará a spravuje, co mu bylo svěřeno. Ano Kristus, ten pomazaný král, vládne skrze nás nad světem. Ať se nám to nemusí zdát, je to tak!

A tak jak to v praxi vypadá? V praxi se o tom dočítáme v pasáži Skutků apoštolských v pasáži, kterou jsme četli a která zároveň zmiňuje nás žalm. Učedníci se modlí k Bohu těmito slovy žalmu hned poté, co se vrátili z basy a soudu, kam je poslali králově světa a kam se dostali kvůli uzdravení chromého v chrámu a následné zvěstování Ježíše. Tak vyzývají mocnosti na souboj. A proto se spolu modlí, aby je Hospodin utvrdil a dostali pomazání od Ducha, aby s odvahou mluvili a dál dávali rozbitý svět do pořádku. V uzdravování nemocných, zvěstování Ježíše jako Pána nad světem, ale třeba i sociální spravedlnosti, jak čteme v další kapitole, kde se všichni jeruzalémští křesťané spolu dělí o majetek. No a nebo dokonce v (anachronicky nazváno) občanské neposlušnost, tam, když učedníci odmítnou mlčet o Ježíši, tam, kde nastavují vládě zrcadlo.

Mít podíl na Kristově vládě znamená sloužit Kristu a s ním dávat do pořádku úplně všechny aspekty lidského života a společnosti. Dávat svět do pořádku! V Ježíši se jakoby všechno vrací na pomyslný začátek. Kde člověk dostal Boha úkol být Božím obrazem, reprezentovat, jako později Izrael a izraelští králové, Boží řád, jeho kreativitu i milosrdenství na tomto světě. V Kristu se to všechno rekapituluje, a i ta běžná povolání se stávají součástí Boží vlády nad světem. V nich i když jsou to maličkosti, napravujeme křivé, opravujeme rozbité, léčíme nemocné a ostatní mocné i bezmocné voláme k rozumu a službě Hospodinu, aby se tato stala královským povoláním Božích synů.

Tak se třeba Filip stará s velkým nasazením a péčí o přírodu kolem Semanína a Opatova. Tím má podíl na Kristově vládě. Eva zas vstupuje do zápasů v městském zastupitelstvu a vnáší Kristovo panování do politiky. Pája zas formuje svoje žáky ve škole, aby pak mohli odejít a být užiteční sobě i druhým. Meme se potí u zubařských státnic, aby mohla dávat do kupy zuby... Není to lehké. Je to cesta Ježíše ukřižovaného. Čeká tam mnoho překážek a nepřátel. Proto potřebujeme novou sílu, Ducha, který se nás zmocní a pomaže k nové odvážné službě. Ale má to smysl. Možná věčný smysl, který se propisuje nějak do věčnosti. Vždyť vládneme v Kristu nad světem, který dojde proměny a naplnění jako Kristus sám. Stejně i naše práce v Něm. I v těch našich maličkostech pracujeme pro Boží království, které jednou přijde na zem a dokončí to naše dílo. Vy jste v Kristu moc a vládnete nad světem. Klidně si to řekněte nahlas. Vy jste v Kristu zvítězili, vládnete s ním a vládnout budete. Žádná moc tomu nezabrání.

A tak komu se povede dobře a je blaze? Kdo se utíká k Ježíši a jeho cestě, kdo prosí, aby pro svět a jeho záchranu přišel na něj Boží Duch se svým pomazáním. Kdo nesedí, ale vnáší do světa dobré řady dobrého krále, aby si i ostatní řekli – ty jo ten XY, ten se má dobře, ten to dělá dobře. Kdo nechce vládnout sám, ale připojuje se k vládě jediného krále.

Prosme o Ducha lásky, síly a rozvahy, který nás zvedne ze židle a zmocní nás ke službě Božímu království. A ptejme se. Kam mě Pán povolal a já ho tam nevnáším, uvědomuji si skutečně závažnost svého povolání? Nebo kam mě Pán volá nově, aby skrze mě něco změnil?